

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Mit kell tudni a csendőrnek a bűnvádi perrendtartásból?

Irta: dr. Kármán Elemér erzsébetfalvai kir. járásbíró.

Második rész.

Az előzetes eljárás.

1. A feljelentés. (Folytatás).

A csendőrsőn, amely járásbírói székhelyen van, megjelenik N. ácsmester és feljelentést akar tenni. Az őrs öt főből áll: egy altiszt egy csendőrrel szolgálatban távol van, egy csendőr laktanyakészültséges és ezenkívül csak egy próbacsendőr lévén az őrsön, a járásőrmester maga veszi fel a feljelentést. Az ácsmester előadja, hogy egy inasa, aki szolgálatában állott, az ő távollétében feloségától, a kinek akkor vendégei voltak, ellopta a szekrénykulcsokat, kinyitotta a hálószobaszekrényt, kivett belőle 200 korona készpénzt, egy 40 korona értékű ezüstórát lánczostól s két 20—20 K értékű aranygyűrűt és megszökött. Azt hiszi, hogy a szomszéd Kisháza községbe szüleihez utazott.

Midőn a járásőrmester N. ácsmestertől a feljelentés részleteit kérdegeti, csilingel a telefon, a járásőrmester a telefonhoz siet és azon a nagykúti bíró bejelenti, hogy a községben a Takács-féle vendéglővel szemben este 8 óra körül, mikor már egészen hesététedett, K. Ferencz nagykúti lakost valaki fejbesújtotta, úgy hogy eszméletlen állapotban találták, feje ütési sebekkel telve és a mire a lakására vitték, meghalt. Hogy ki üthette agyon, azt nem tudja, mert sötét este volt s a tettes orvul támadhatta meg.

A járásőrmester tisztán látja, hogy az utóbbi esetben főbenjáró, vagyis súlyos büntett forog fenn, tehát azonnal személyesen kell intézkednie. Mit fog tehát tenni?

Mielőtt azonban útnak indulna, bevonul a távol levő járó, amely a járásbíró felhívása folytán egy vétési bűnyüben nyomozott és jelenti neki, hogy a nyomozást befejezte, a nyomozásról jegyzeteit felvette s előadja a következő esetet: A. és B. ferenczfalvi lakosok régebbi időből folyóan ellenséges viszonyban voltak; A.-ék azzal gyanúsították B.-eket, hogy libáikat lopják, B.-ék pedig pert indítottak A.-ék ellen, hogy földjükből egy részt elszántottak. Még október 1-ikén mindkét család a mezőn dolgozott s ekkor odajött A.

kis leánya s kiabált szüleinek, hogy megint eltűnt egy kis liba; erre úgy A., mint felesége és felnőtt fia éktelen dühbe jövé, azt kiabálták a szomszéd telken dolgozó B.-ék felé, hogy úgy-e tolvajok, ezt is ti tettétek el, bolnap bemegyek a bírósághoz s bejelentem, gazemberek! Este hazamenet a düldőuton ismét összevesztek s ott B. egy kapával rontott A.-nak és leütéssel fenyegetve megkergette. Otthon ismét az asszonyok kaptak hajba, A.-né bement a B.-né konyhájába, s ott egymást mind a ketten úgy elverték, hogy ruhájuk elszakadt és mindkettő 8 napon aluli sérülést szenvedett. Az orvosi láttelek be vannak szerezve, a tanúk nevei feljegyezve. Itt tehát becsületsértés, közsensé elleni kihágás, magánlaksértés és könnyű testi sértés forog fenn.

Látjuk, hogy a járásőrmesterhez egyidőben — s így szokott az rendszerint lenni, hogy olykor napokig sem történik semmi baj, azután meg minden egyszerre jön — háromféle feljelentés érkezett. Előrelátható, hogy az egyik, a Nagykúton történt emberölés az esküdtszék elé fog tartozni mint gyilkosság vagy szándékos emberölés vagy legalább is halált okozó súlyos testi sértés; N. ácsmester panasza pedig mint lopás büntette (Btkv. 333. §., 336. §. 7. pont) a törvényszék elé, végül a harmadik ügy, amelynek nyomozására a járásbíró adott felhívást, a járásbírósnak lesz bejelentendő.

Kisérjük figyelemmel, mi történik s továbbiak során és ezzel a három feljelentéssel és e három ügy menetének elbeszélésével akarom a csendőröknek megmagyarázni a bűnvádi perrendtartás egész menetét.

Láttuk, hogy a három ügy más és más módon jutott az őrs tudomására. Az elsőben maga a sértett fél jött a csendőrségre és mondta el panaszát, a másik ügyben a községi bíró, mint a községi előjáróság feje, hivatalos köteletségéhez képest tett jelentést a községben előfordult súlyos bűnesetről, a harmadik ügyben pedig a feljelentés nem a csendőrségnél, hanem a járásbírósnál tétetett, amely azután az ügyet bonyolódottabb volta miatt a csendőrségnek kiadta.

Általában véve az áll, hogy minden olyan hatóság-nál, amely bűnyügekkel foglalkozik, lehet büntető feljelentést tenni, ezt kimondja a Bp. 89. §-a, vagyis a községi előjáróságon, a csendőrségen, az összes rendőri hatóságoknál, a kir. járásbíróknál és a kir.

STOWASSER JÁNOS első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Oroszkai és a szabadelmázotti Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vouós és fuvós hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztított hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón oszközöltetnek. Arjogyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vouós és fuvós hangszerek gyára.** 0

gyűzségnél és a törvény szerint minden kir. ügyész-ség, járásbíróság, rendőri batóság és közeg köteles azt elfogadni. A kir. törvényszék azért nem vesz fel feljelentést, mert minden törvényszék mellett van királyi ügyészség.

Általában véve áll az is, hogy a bűncselekményeket mindenki feljelentheti. Tudjuk, hogy ez alól csak egy kivétel van, nevezetesen a magánindítványra üldözendő bűncselekmények, amelyeket csak a sértett fél, illetőleg annak törvényes képviselője jelenthet fel. Ezt mondja ki a Bp. 89. §. 1. bekezdése és 90. §-a.

Mi ezek szerint a *feljelentés*?

A fenti példából látjuk, hogy az a cselekmény, amidőn valaki az elkövetett bűncselekményt a hatóság tudomására juttatja. S ugyanez volt voltaképp a magánindítvány is, mert semmi különbség aközött, hogy N. ácsmester megjelent az örsön és bejelentette, hogy őt meglopták, avagy a nagykuti községi bíró bejelentette, hogy az ő községében embert öltek, vagy végül A. megjelent a járásbírószágon és feljelentette az ő házában történt botrányt. A különbség csupán az, hogy nem magánindítványi bűncselekményt bárki, magánindítványt azonban csak a sértett vagy annak törvényes képviselője tehet.

Kérdés azonban az, hogy akármelyik csendőrörsön, rendőri hatóságon vagy járásbírószágon, ügyészségen lehet-e feljelentést tenni, vagyis ba az a lopás, amelyet N. ácsmester feljelentett, nem az örskörletben, nem is a járásban, hanem egy más vármegyében lett elkövetve, köteles-e azt az a csendőrség vagy az az ügyészség elfogadni és az ügyben eljárni.

És itt kell megmagyaráznom az illetékesség fogalmát, amely igen fontos fogalom.

Illetékesség alatt azt értjük általában, hogy valakinek joga van valamely ügyben eljárni. A Bp. szabályai szerint alapszabály az, hogy minden batóság azokban az ügyekben jár el, amelyek az ő területén lettek elkövetve, azonban a bünvádi eljárás fontosságából és abból, hogy annak szükségképp gyorsan kell mennie, következik az, hogy ha a cselekmény nem is az illető területen lett elkövetve, a feljelentést fel kell venni, azonban át kell tenni ahhoz a hatósághoz, amelynek területén elkövetve lett. (Bp. 89. §. 2. bek.)

Feljelentést tenni tehát, a magánindítványi eseteket kivéve, bárkinek, bárhol és bármely cselekmény miatt joga van.

Lássuk azonban, mi történt a csendőrörsön az előbb hallott három feljelentés ügyében.

A járásörmester nyomban látja, hogy a három ügy közül a nagykuti gyilkosság az, amelyben bírói cselekményekre van szükség és mint fontosabb ügyben, neki személyesen kell eljárnia. Ennélfogva az N. ácsmester ellen elkövetett lopási ügyben kivezényel egy járót a

nyomozás bevezetésére, előbb azonban, miután ez a cselekmény magánindítvány, aláírat vele egy a Szolg. ut. 101. §-ának megfelelő magánindítványi űrlapot és elrendeli a nyomozás bevezetését, a járásbírószági ügyben nyomozott járór vezetőjének pedig meghagyja, hogy jelentését készítse el, maga végül hozzálát, egy csendőrt maga mellé vevén, ahhoz, hogy mi a teendő a nagykuti gyilkosság ügyében.

2. A nyomozás megkezdése és a bíróság által teljesítendő nyomozó cselekmények.

A nyomozást általában véve a rendőri hatóságok és közegek teljesítik, ezt mondja a Bp. 84. és 94. §-a. Magától értetődik azonban, hogy miután a nyomozás csak egy része a bünvádi eljárásnak és a bünvádi eljárás célja, amelyet ez a nyomozás szolgál, a tettes elitélése és megbüntetése, a rendőri hatóságok a vádat képviselő hatóság számára végzik a nyomozást. A nyomozás ennél fogva nem egyéb, mint mindazon adatok egybegyűjtése, amelyek alapján a vádbatóság, vagyis a kir. ügyészség tisztában lehet afelől, hogy kell-e vádat emelnie. (Bp. 83. §.)

Ebből kettő következik. Egyik az, hogy a vádbatóságnak minden bűncselekmény elkövetéséről nyomban értesülnie kell és hogy a nyomozást az ő rendeletére és az általa meghatározott körben kell lefolytatni.

Magától értetődik azonban, hogy több csendőrség és rendőri hatóság van, mint kir. ügyészség és a kir. ügyészség sokszor, sőt legtöbbször nagyon messze van a rendőri, illetve csendőri közegetől és teljes lehetetlenség az, hogy minden feljelentést felvétele után a kir. ügyészséghez küldjük azt, s amíg onnan a nyomozás elrendelésére felhívás nem érkezik, tétlenül várjunk. Eltekintve ugyanis a nagy idővesztéstől, egész bizonyos, hogy vannak olyan nyomozó cselekmények, amelyek ha nyomban nem teljesítetnek, soha többé pótolhatók nem lesznek.

Ebből következik tehát másodszer az is, hogy a feljelentés felvétele után minden külön felhívás nélkül is a rendőri hatóság és a csendőrség köteles mindent megtenni, hogy a bűncselekmény adatait egybegyűjtse, annak nyomait épségben tartsa és lehetőleg akadályozza meg, hogy a tettes vagy a részes el ne szökjön vagy el ne rejtőzzék. Ezért van az a gyakorlatban úgy, hogy olyan esetekben, amidőn nem lehet tartani attól, hogy a bűncselekmény nyomai elenyésznek, sem attól, hogy a bűncselekmény elkövetője megszökik, a csendőrség csak akkor teszi meg a jelentését, amikor már az ügyet ki is nyomozta és a jelentését elkészítette. Ez azonban nem áll minden egyes esetre, hanem vannak olyan esetek, amikor ha nem teljesítik rögtön a főbb nyomozó cselekményeket, egész bizonyos, hogy azok soha többé pótolhatók nem lesznek.

(Folyt. köv.)

Ha fáj a feje ne tévővázsek, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszertárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Az edelényi rablógylkosság.

Irta: Máthé Mikós törzsrörmester.

Hóhér, teljesítse a kötelességét!... rendelkezett a kir. főügyész és nebány percz mulva ott függött a pár száz koronáért vérengző bestiává aljasodott ifju Regula Ede eltorzult arczczal a bitón. És ezzel a törvény rendelkezése teljesült.

Három emberéletet oltott ki ez az elvetemült gyilkos, hogy pénzvágát kielégítse. És bizonyos, hogy akkor, mikor a remélt pár ezer korona helyett csak pár százat talált, már ő maga is megbánta a tettét. Sőt talán ha ezt előre tudhatta volna, el se követte volna a borzalmas büncselekményt vagy talán csak elodázta volna addig, míg nagyobb összeg pénzt sejtett volna áldozatainál.

Regula Ede ugyanis benfentes lévén Czeisleréknél, tudta, hogy az apósától kevés idővel az eset előtt 3000 koronát kapott. Csak épen arról nem volt tudomása, hogy Czeisler ez összegből 2000 koronát takarékpénztárba tett, 1000 koronát pedig nagyjórésben üzleti forgalma nagyobbítására fordított.

És Regulának pénzre volt szüksége. Nősülni akart, önállósítani akarta magát. Leendő apósától már fel is vett előlegül 245 koronát és a visszafizetési terminust épen arra a napra tűzte ki, amelynek virradójára a rablógylkosságot elkövette.

Ebből is látszik, hogy el volt készülve mindenre s feltette magában, hogy ha másként nem sikerül, a sok élete árán is megszerzi azt az előtte bizonytalan összegű pénzt, amit Czeisleréknél sejtett.

Feltett szándékát végre is hajtotta. És nem rajta mult, hogy büntetlenül nem menekülhetett meg az igazságszolgáltatás sujtó keze alól. Ő olkvetett minden lehetőt, amivel az előre látott csendőri nyomozást félrevezetni remélhette. Feláldozta nyugalma, futott, fáradt a pénzhéség által csalogatva, majd áldozatai véres árnyai által kergetve, egész éjen át. Majd bamisan vádolt másokat, többeket; hol ezt, hol amazt, csakhogy a bitót elkerülhesse. De hiába volt minden igyekezete. Büns gondolatokkal kieszelt terve, hogy a súlyos gyanut s később a teljes vádat magáról elhárithassa — meg-hiusult.

Meghíusított mindent a kezdetben mi djárt helyes nyomon megindított és mindvégig ügyesen, kellő szakértelemmel vezetett csendőri nyomozás. Nem volt szükség a különböző rendőri hatóságok által felajánlott titkosrendőri segítségre s daktiloszkópiái felvételekre. Akaratlanul is otthagya nyomát mindenütt az elvete-medett gyilkos, csak meg kellett látni, összegyűjteni és összeegyeztetni tudni az adatokat és készen lett a szenzációs dráma minden részlete.

Csak épen az utolsó felvonás hiányzott. S ezt befejezte a hóhér keze.

De lássuk magát az esetet abban a kronológikus sorrendben, amint azt a tettes kieszelte, végrehajtotta és tanuvallomások sulya alatt be is ismerte.

Igaz ugyan, hogy annak idején egyik napilapban bővebben olvashatták ezt a Csendőrségi Lapok olvasói is, mint a másokban, mindenik lap tudósítója túlszárnyalni igyekezett a másikat s fantáziából kieszelt kép-telenségekkel készítette riportját, csakhogy szenzáció-

sabb legyen és e sok képtelenség között majdnem teljesen elveszett a reális valóság. Épen ez okból szükségünk látom ezt az érdekes és tanulságos csendőri nyomozást a maga valóságában ismertetni.

*

Czeisler Henrik volt edelényi lakos a vasutállomás felé eső úgynevezett edelényi csárdában lakott. Meglehető forgalmu üzlete elég jól jövedelmezett s tisztességes megélhetést biztosított a még gyermektelen házaspárnak, akikkel együtt lakott Czeisler nővére, Czeisler Gizella hajadon is.

Czeisler nem sokkal az eset előtt kapott az apósától 3000 koronát. Ebből 2000-et takarékpénztárba tett, egy ezret pedig üzletébe fektetett, hogy azt még jövedelmezőbbé tegye.

A Czeisler család igen jó egyetértésben élt a község lakosságával, ellenségük, haragosuk nem volt senki. Ifj. Regula Edevel meg épen bizalmas, meghitt viszonyban éltek, amennyiben ez gyakran bejárt hozzájuk. forgalmasabb napokon meg mindig ott volt bort felhordani és a vendégeket kiszolgálni.

A pineze össze volt építve a házzal, úgy hogy a konyhából lehetett oda lejárni és ezt az ajtót még éjjelre is rendesen nyitva hagyták, mert az arról való meglepetéstől vagy megtámadtatástól nem tartottak. Csak az előszoba kereszttvással megerősített ajtaját szokták bezárni. Így történt ez 1911. évi augusztus hó 5-én, szombaton este is.

Másnap — hatodikán — reggel a pineze hátulja felől lakó szomszédnak, Molnár Jánosnének feltűnt, hogy a pinczének az ő lakása felé eső szelelőlyuka ki van bontva, holott azt előző este még sértetlennek látta.

Kora reggel — félöt óra tájban — volt még az idő. S mivel Czeisleréket még nem látta az udvaron, átment, hogy az észlelteket tudomásukra hozza. Az előszoba ajtó be volt téve, de kulccsal becsukva nem volt. Molnárné ugyan meg se nézte ezt, mert ő az ajtót betéve látván, azt hitte, hogy odabenn még alusznak, tehát egyenesen az ablakra ment és bekopogtatott. A kopogtatásra nem szólt senki, ellenben panaszoó nyögés, jajgatás hallatszott ki a szobából.

Molnárné erre rosszat sejtve, az ablakon át figyel-mesebb vizsgálat alá vette a szobákat, így fedezte fel az ágyán vérbefagyva fekvő Czeislert s az ajtó küszöbén hasonló helyzetben fekvő Czeislernét. Visszarettenve a réműletes látványtól, kiszaladt az udvarról és a legközelebbi szomszédokat fellármázta az eset hírével.

Jöttek is jobbról, balról mindjárt. Ezek is elébb az ablakon át kezdtek vizsgáldni, majd a bátrabbak az ajtóhoz mentek s azt — mint már emlitém — uyitva találva, betódultak a szobába.

A rémes látványtól megdermedve, szinte tehetetlenül állottak egy darabig, egynek se jutott észébe a csendőrséget vagy a községi előljáróságot értesíteni, migem odaérkezett Szarvas Károly szomszéd községbeli lakos, aki egy koci gyümölcsöt hozott az edelényi piacra s a csárda előtt elbaladtában értesülvén az esetről, gyorsan a községi orvos lakására, innen pedig a csendőrlaktanyához hajtatott és mind a két helyen hirt adott a borzalmas felfedezésről.

Daróczy Endre járásörmester hosszabb szabadságon lévén, helyettese, Fazekas János oz. örmester intézkedett azonnal és az örs három csendőrével a helyszínére ment.

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Az orvost már ott találta. A még életben talált Czeisler Gizella körül foglalatlanzkodott.

Az oda nem tartozó hámszékodó népet azonnal el-távolították a lakásból és az udvarról is, a helybeli járásbíróság vezetőjét pedig értesítették az esetről és addig is, míg az kiérkezett, segédkeztek az orvosnak a Czeisler Gizella körüli segítségnyújtásban. Czeislerhez és nejehez, illetve hulláikhoz hozzá se nyultak, mert az orvos már jövetelükkor jelezte, hogy halott mind a kettő.

Rövidesen jött a járásbíró, akivel helyszíni szemlét tartottak. Megállapították, hogy a tettes a kibontott pinczén át hatolt a lakásba; a gyilkosságot fejzével vagy ahhoz hasonló eszközzel követte el, még pedig éjszai körül, mert a két hulla már teljesen ki volt hülve. Abból a körülményből pedig, hogy a szomszédok a lakás külső ajtaját nyitva találták, következtették, hogy a tettes a cselekmény elkövetése után azon az ajtón távozott a házból és kerülni akarván minden meglepetést, nem a csárda előtt elvezető út felé, hanem bizonyára az udvar hátsó részén, az ott folyó Boldva patak pallóján át a vásártér felé távozhattott el.

A szobában a hullák körül és a butorokon semmi feltűnőbb vagy legalább is észrevehető nyom nem volt látható. S hogy rablás is történt, azt csupán abból lehetett következtetni, hogy az egyik szekrény ajtaját nyitva, az éjjeli szekrény fiókját pedig kihuzva, — amiből a holmikat összeturkálva, — emelből pedig a földre dobálva találták; pénzt mindössze hat korona és néhány fillért találtak. Azt azonban, hogy mégis mily összeget vihettek el, megállapítani nem ekkor, sem későbbben nem lehetett, mert az életben, de szemléletén kívül talált Czeisler Gizella is anélkül halt meg, hogy magához tért volna.

Fazekas őrmester, mihelyt csak lehetett, értesítette a miskolci kir. ügyészséget és a szárnyparancsnokságunk jelentést tett az esetről; ő pedig esendőreivel a nyomozásba fogott.

Elő intézkedésével a csárda melletti Boldva patak malomárkába felszorított vizet csapoltattá le, mert gondolta, hogy a tettes, miután a gyilkosságokat elkövette, hosszabb ideig kutathatott a csárdában pénz után, tehát csak a hajnali órákban távozhattott onnan. Nyári időben pedig már ilyenkor világos van, a futási emberek járnak-kelenek, azt a véres baltát tehát, amelylyel a többszörös gyilkosságot elkövette, nem vihette magával, hanem a Boldva pallóján áthaladtában a vízbe dobhatta, esetleg dobhatott oda más bűnjelt képező tárgyat is.

A víz lecsapolása hosszabb időt vett igénybe. Ez idő alatt a tettes után puhaltak. S miután a belőrész körülményei arra mutattak, hogy azon az uton, tudni-

illik a pinczén át, csak a helyi viszonyokkal ismerős egyén láthatta előre a behatolás lehetőségét, ilyen egyének után kezdtek puhatolni.

Ez alapon a gyanu mindjárt ifj. Regula Éde ellen irányult, mert köztudomású volt a községben, hogy a családdal bizalmasabb összeköttetésben állott, nagyobb forgalom esetén hirt hordott fel a pinczéből és segíteti a kiszolgálásban.

Regula Éde azonban nem volt otthon. Hozzá tartozói állítása szerint még előző este elutazott hazulról jegyeséhez: Zsóka Terézhez, Nagybátorba. Fgyelőre tehát az ellene felmerült gyanu alaptalannak látszott.

Délután 3—4 óra között a víz lecsapolása befejeztetvén, a már ekkorra odaérkezett miskolci királyi főügyész és a nyomozásra kirendelt Gálfi Mész járás-őrmester intézkedésére az árok átvizsgálásához fogtak. Több gerohlyés emberrel átkapartatták az ároknak még vízzel fedett fenekét és egy fejzét és egy 36-os inggallért találtak ott. A fejze nyolcövek repedéseiben és annak a zöld vászon darabnak a fejze fokából kiálló részén, amelylyel a nyél volt behorolítva, duzzára, hogy már legalább 12 órán át állott a vízben, mégis jól látható volt a ráakodva megalvadott vér nyoma. A galléron szintén.

A fejzét immételten felmutatta a kir. főügyész az összejűlt közönség előtt és 300 koronát ígért annak, aki a tulajdonosát bejelenti. De ekkor még nem jelentkezett senki. Később azonban Szűcs József és Polacsek Lajos, kik Regulaékhoz hajrátoznak voltak, azok tulajdonára vélték ráismerni a fejzékben.

Ez időtájtban érkezett meg Nagybátorból a meggyilkolt fivére: Czeisler Ignác és a esendőrök kérdéseire, hogy honnan tudta meg az esetet, elmondta, hogy a délután folyamán odaérkezett Regula Éde híresztelte el náluk a fivére és családjá ellen elkövetett rablógyilkosságot, mint Miskolcson hallott eseményt.

Az a körülmény, hogy az előző este elindult Regula csak délután érkezett meg Nagybátorba, holott rendszeres utazás mellett már kellett volna lennie, gyanúnak tűnt fel a nyomozást vezető járásőrmester és Fazekas ez. őrmester előtt, hozzá tartozóit tehát újból kikérdezés alá vették és felmutatták előttük a talált fejzét is annak közlése mellett, hogy mások az ő tulajdonuknak tartják azt.

Ezek mindannyian tagadták, hogy Regula Éde elutazása óta tudtakkal otthon járt volna. A fejzére nézve azonban úgy az öreg Regula, mint a fia is úgy nyilatkoztak, hogy nagyon hasonló az övékéhez. Így járőr ekkor elment az ő fejzéjüket előkeresni, illetve megtekinteni, hát ekkor derült ki, hogy az ő fejzéjük nincs sehol és ekkor vallották be azt is, hogy a műhely ajta-

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselők kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Országai bázak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153 44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbörletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétel és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünkönél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorajegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyóaltunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett.

Utalványok, intézkedések és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

A török mecset az irgalmas rend kórházával.

Egri képek. — A lyceum palotája az Eszterházy-téren.

ját, ahol a fejsze állott, szombaton este, lefekvés előtt kulcsossal bezárták, vasárnap reggel pedig egy ruddal betámasztva, egyébként azonban nyitva találták.

A járőr ekkor házkutatást tartott náluk s annak során megtalálták azt az ócska zöld vászon kötenyi, amelynek darabját a fejsze fokába való beerősítéskor annak nyelére csavartak. Erre azután beismerték, hogy a fejsze csakugyan az övék, de szerintük bizonyosan valamely idegen lophatta azt el a cselekmény végrehajtására; ami annál kevésbé volt hihető, mert Regulák lakása oly távol van a csárdától, hogy a tettesnek, ha csak befentes nem volt náluk, észébe se juthatott épen ő hozzájuk menni fejszéért.

Nyilvánvaló volt tehát, hogy vagy ifj. Regula Ede vitte el a fejszét s ő maga egyedül hajtotta végre a rablógyilkosságot, esetleg apja, illetve fivére segítettek neki abban.

Éme súlyos gyanuok alapján az öreg Regulát és fiát őrizet alá vették, egy járőr pedig Gyagyátorba ment, hogy Regula Edét szintén őrizet alá vegye és a helyszínére elővezesse. A további s az eset miként történtét teljesen felderítő nyomozás még csak a Regula Ede elővezetése után kezdődött meg, amit már a szahudságáról bevonultatott Daróczy Endre járásőrmester irányított és vezetett.

Regula Ede ugyanis alibijének igazolására a következőket adta elő:

Szombaton este félbét óraker utazott el Edelenyből azzal a szándékkal, hogy Miskolcra át az éjjeli vonattal Forró-Encsre s onnan kocsival Gyagyátorba utazik. E célból jegyese szüleinek levelet is irt, hogy reggel hét óraker az utóbbi állomásnál kocsival várják. Miskolcra azonban meggondolta a dolgot és nem ment tovább, hanem hement egy vendéglőbe vacsorázni. Vacsora után moziba ment, onnan való kijövele után pedig Miskolcra czéltalanul barangolva töltötte az egész éjszakát. Reggel hét óra után egy divatúru üzletben két darab 40-es inggallért, egy nyakkendőt és egy esernyőt vásárolt, majd egy borbélyműhelyben megborotválkozott, megnyiratkozott és rendbe szedte magát s a délelőtti 10 órai gyorsvonattal utazott el Forró-Encs állomásig, onnan pedig a reá még akkor is várakozó jegyessel Gyagyátorba kocsizott. Azt, hogy Czeisleréket akkor éjjel meggyilkolták és kirabolták, Miskolcra a borbélynál egy Balogh Sándor nevű embertől hallotta.

Mindezeket pedig oly természetesen s minden meglepődés és megzavarodottság nélkül mondta el, hogy alig lehetett kétségbe vonni állítása valódiságát.

És igaza is volt. Majdnem úgy derített fel mindent a csendőri nyomozás, amint ő elmondta. Csak annyi eltérést sikerült előzetesen megállapítani, hogy a vendéglőben nem 5-én este és vacsorázni, hanem 6-án délelőtt reggelizni volt. Hogy moziban volt-e vagy nem, azt megállapítani nem lehetett.

Az említett csekély eltérés ugyan mit sem bizonyított nevezett bűnössége mellett. Ellenben a borbélynak, a segédjének és a tanonezának vallomásai már igen terhelők voltak.

Ezek szerint délelőtt nyolc óraker feltűnően kimerülve, ülmos, sápadt arcuzal, poros, piszkos ruhában jelent meg náluk Regula. Igen izgatottan viselkedett. Sietette őket. Ott tisztogattatta meg magát, aminél a tanonez segédkezett neki. A hajnyírásér és borot-

válásért egy koronát fizetett, a segédnek 40 fillér, a tanonezra egy korona borraivalót adott. Csakugyan ott hallotta az edelenyi rablógyilkosság hírért is s még ő méltatlankodott legjobban, hogy milyen borzasztó eset történt, mióta eljött hazulról.

A segédnek feltűnt nevezett túlságos izgatottsága, s jobban megfigyelve őt, a nyakán sár- és vérpetyeket fedezett fel s azt is észrevette, hogy a keze fejét gyakran és figyelmesen vizsgálgatja.

A tanonez előtt pedig ez volt a feltűnő, hogy a tisztogatódzás és öltözköös közben annyira remegett a keze, hogy a gallérját és nyakkendőjét alig tudta fölllesztetni, begombolni illetve megkötni.

Már ezek is nyomos gyanuok voltak a gyanusított ellen, de ilyen főbenjáró bűnygyben mégis kicsiségek ahhoz, hogy valaki ellen a tettség bizonyítására elegendő lehessen; annál is inkább, mert ezekkel csak az a része lett igazolva az alibinek, amit nevezett maga is beismert. Azt azonban, bármilyen rövid legyen az augusztusi éjszaka, mégse hihette el senki, hogy egy fiatal ember, aki a menyasszonyához igyekszik és módjában is van elutazni, csak úgy czéltalan barangolással töltsön el egész éjszakát. Regula pedig ez állításától nem tárgított, holott nagyon jól tudhatta vagy legalább is gondolhatta, már ekkor, hogy azok, akik őt vasárnap reggel otthon látták, ha reá kerül a sor, bizonyára nem fogják elhallgatni a vele való találkozást.

S mégis reménykedett. De hiába. Az alatt ugyanis, míg a miskolci alibit egy járőr puhatolta és Regulát a személyazonosságra nézve az általa megnevezettekkel szembesítette, a Daróczy járásőrmester által irányított nyomozó apparátus szintén eredményesen működött.

E. F. szövetkezeti üzletvezető vallomásával megállapították, hogy Regula vasárnap kora reggel, már öt óra körül az üzletében járt, két darab tiz filléres levélbelyeget vett s tiz koronás arannyal fizetett. Innen kijövet egy ismerős asszonnyal találkozott, akivel az előtt minden találkozáskor kölcsönösen üdvözölték egymást. Az asszony ezuttal is köszöntötte Regulát, de ez másfelé nézve, felhajtott kabátja gallérjába húzta a nyakát, nem fogadta a köszöntést, ami az asszonynak nagyon feltűnt.

Ez a két tanu jól ismerte és közvetlen közelből látta Regulát, a személyben való tévedésükről tehát szó sem lehetett. Mind a kettő azt állította, hogy fáradtnak, sápadtnak, az ülmatlanságtól kimerültnak látszott. Czipője pedig teljesen fehér volt a portól.

Ez utóbbi körülményt igazolta G. J. főmolnár is, aki már a vasut felé a vásártéren áthaladtában, 50—60 lépésnyiről látta és felismerte Regulát s míg az országútra ki nem ért, a portól fehér czipőjéről azt hitte, hogy Regula meztláb van, amit, mint iparos emberről fel sem tetelezett. És csak akkor vette észre tévedését, mikor Regula az országútra kilépve, közelebb jutott hozzá.

Igy azután, mire Regulával a járőr hazatért, fel volt derítve, hogy az éjszakát nem Miskolcra töltötte, sőt valószínűleg szombaton este oda be sem mehetett, mert — a rablógyilkosságra előre készülvén — szente hihetetlen, hogy az Edelenytől 24 kilométernyire levő Miskolcra, ha már tovább nem akart menni, beutazott volna s az éjszaka nagyobb részét arra áldozta volna fel, hogy onnan vonatközlekedés hiányában haza, reggelre pedig vissza gyalogoljon.

Merkur kerékpárok

legfőbb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljesjótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Csendőrségi s kalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. — Arjegyzéket ingyen és bérmentve küld **DÉRY EDE** kerékpár- és varrogép nagyraktár **SZEGED.**

Egri képek. — A könyvtár a tridenti zsinatot ábrázoló Kracker-féle freskóval.

Regulát nem nagyon lepte meg a fentebbi három tanunak vele közlött vallomása. Ő csak tagadott tovább. S talán ba bozzátartozóit, valamint a menyasszonyát és annak szüleit — akiket ama gyanu alapján, hogy a csárdából rabolt pénz, amiből Regulánál csak néhány koronát találtak, azoknál vagy velük együtt rejtette el, szintén örízet alá vettek — meg nem sajnálja, soha se ismerte volna be és csak tanuvallomásokkal lehetett volna reá bizonyítani, hogy augusztus 6-ára virradó éjjel otthon volt és csakugyan ő követte el a rablógyilkosságot.

Nevezett azonban belátván, hogy a csendőri nyomozás alibijének már majdnem minden részletét felderítette s két tanu állítása után szülei is magukénak ismerték a fejszét; azt pedig, hogy vasárnap éjjel otthon járt, három tanuval szemben hiába tagadja, végre is a sorsa és a jövő bizonytalansága feletti töprengés s talán a lelkiismeret kínzómarosása is, megtörte és ez állapotában beismerte a cselekmény elkövetését, azt állítván, hogy Miskolcra részben gyalog, részben pedig előtte ismeretlen emberek kocsiján jött haza a cselekményt elkövetni s annak végrehajtása után vasárnap reggel szintén úgy ment vissza Miskolcra.

Az alibi-igazoláshoz ez a része azonban felderítetlen maradt, mert azoknak az ismeretlen fuvaros embereknek kilétét és tartózkodási helyét, akik Regulát a szóbanforgó éjjel Miskolcra Edelénybe jövet és vissza állítólag szivessegből kocsijukra felvették, kipuhatolni nem sikerült.

Beismerte továbbá, hogy csupán 200 koronát, egy darab 100 és két darab 50 koronást, vitt el Czeisleréktől s azt Gyagyátorban egy boritékba téve, a Zsókéék szalmakazlába rejtette el. Ezt az összeget ott meg is találták.

Többet nem ismert be egy fillért se, holott az utazása közben elköltött pénz holszerzését igazolni nem tudván, nyilvánvaló, hogy az így elköltött 39 korona 37 fillér és a nala talált 11 korona 2 fillér, ha nem is egészen, de legnagyobb részben a Czeisleréktől rabolt pénzből való volt.

Beismerte azt is, hogy a fejszét a saját műhelyükből, az ajtó felfeszítése mellett hozta el.

Később már a bíróságnál történt kihallgatásai során nagyobb részt visszavonta ezeket a vallomásokat, majd újból beismerte a cselekményt és pajtásait: Zöldi István és Kovács Antal edelényi legényeket, mint tettestársait nevezte meg. S bár ezek mindegyike kétségtelenül kimutatta a jelzett éjjelre vonatkozó alibijét, utóbbi ellen még a főtárgyalásnál is fenntartotta a vádját. Időközben pedig ismeretlen egyének is közbevetettek magukat nevezett érdekében s a Boldva közelében egy véres szerkezet, a vésártéri bódé mellett egy veres baltát, a Czeisler Gizella ágya mellett pedig egy Miskolcra Edelénybe szóló II-od osztályu vasuti jegyet — állítólag — találtak is, egyes tanukat pedig hamis tanuvallomásra bírni iparkodtak.

Míndez azonban csupán védői trükk volt az egész, nem hitte el senki és nem befolyásolhatta csendőrség által oly sok utánajárás és kitartás mellett megállapított kétségtelen tényállást.

Pedig akik figyelemmel kísértük ennek a megrázó esetnek a napilapok által ez eset idején közölt nyomozási részleteit, emlékezhethünk rá, hogy mennyi tudatlansággal, felületességgel; hatóságokkal (a kir. főügyész-szel és a miskolczi rendőrkapitánnyal) való összetűzésekkel, a nyomozásban való segédkezésre ajánkozó rendőr-

ség elleni féltékenykedéssel, sőt kinzó vallatással is vádolták meg azt a 20—25 főnyi csendőregénységet, akik mintegy két heti idő alatt, éjjelt nappalt egygyé téve minden mozzanatát úgyszólván lépésről-lépésre követve, az intrikusok kitaró aknamunkája dacára is minden kétséget kizárólag felderítettek ezt a borzalmas és a körülményekhez képest nagyon is titokzatosan végrehajtott bűncselekményt.

Nem akarok itt dicsőhimnuszokat zengeni ennek a nyomozási esetnek a kiválójáról. Maguk a tények és a következmény elénken bizonyítják ezt.

S ezzel szemben a védői közbelépés sem gyengíthette meg a bűnösség és szándékosságnak csendőri nyomozással megállapított részleteit. Ez indította azután az esküdthíroságot arra, hogy a fiatal koránál és intelligenciájánál fogva jobb sorsra érdemes Regula Edét kötel általi halálra ítélje s tekintettel a jó ismerősein feltűnő elvetemültséggel végrehajtott többszörös gyilkosságra, a kegyelmi kérvény elvetése mellett ezt rajta végre is hajtották.

A csendőri nyomozásnak azonban nem ez a főérdeme, hogy Regula bitóra került, hanem az, hogy eme országos hírvű bűncselekmény tettesét, aránylag igen rövid idő alatt, ügyesen és kellő szakértelemmel vezetett nyomozás mellett, kiderítette, és az igazságszolgáltatás kezébe juttatta és ezzel a megsértett jogrendet helyreállította és az elbaltak hozzátartozóinak is bizonyos erkölcsi elégtételt szolgáltatott.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az asszony szerepe a mezőgazdaságban.

Az úgynevezett tudományos hivatásoktól eltekintve különösen a mezőgazdasági foglalkozás az, a melynek szolgálatába a női intelligencia előszeretettel szegődik. Ezen a téren Amerika valóságos kimagasló alakokat, notabilitásokat mutathat föl, a kirkől s a milyenekről az Óvilág még csak nem is álmodik. Különösen a Pacific-partvidék asszonyai mutatták ki e téren rátermettségüket és hivatottságukat, még pedig oly mérvben, a mely valósággal meglepő és bámulatot keltő.

Évek előtt egy kaliforniai gazdasági irányu lap — buzdítás és a példaadás okából — hónapokon keresztül minden egyes számában közölte egy olyan hölgy arcképét, a ki magát a mezőgazdasági téren kitüntette, a mi pedig már nem keveset jelentett, miután Amerika már akkor a mezőgazdaság terén nem kevesebb, mint közel egy millió asszonyt és leányt foglalkoztatott. Ma a két milliót is erősen meghaladja a mezőgazdaság terén működő nők száma. Ehez a számboz — magától értehetőleg a legnagyobb kontingenst természetesen munkások adják. Am e számnak jelentősége csak nagyobbodik a súlyban, ha összehasonlítjuk vele a mezőgazdasággal hivatásszerűen foglalkozó férfimunkások számát, a kiknek száma az időben 8.340.000 ember, a legutóbbi statisztikai adatok szerint pedig számuk 108 millióra rug. Ez a szám ma már évről-évre növekedőben van, a mi az intenzivitás térfoglalását jelenti; ám az is bizonyos, hogy a nők szaporodásának arányszáma — az agrikulturnális foglalkozás terén — meghaladja a férfiakét s a múlt évi cenzus adatai szerint ma az összes mezőgazdasági alkalmazottak és a munkások óriás gárdájában a nők közel 30 százalékban vannak képviselve.

Ezek után ne csodálkozzunk azon, ha olyan amerikai nőkről hallunk hírt, a kik mint földbirtokosok, avagy önálló gondnokok és intézők, maguknak nagy birnevet és gazdaságot szereztek.

A legtöbbit azt a két nővért emlegetik, a kik apjukkal 1876-ban érkeztek Monterey-be, a hol az apa egy «ranch»-ot (nagyobb mezőgazdasági telep, farm) vásárolt és rendezett be, a mely az apa elhalálása után immár mintegy 15 év óta az idősebbik leány vezetése alatt áll. Mindenütt ő maga személyesen vezeti a felügyeletet, ő rendelkezik és dolgozik is, vét, szánt és arat embereinek élén, a kikkel való bánásmódja olyan szíves és lekötő, hogy az alkalmazottjai és cselédjei tűzbe mennének érte.

Ez a nő ma egyike Amerika legjobb nevű nő és szarvasmarha tenyésztőjének s példátlan szakszerűséggel vezetett tenyésztete a legkeresettebb tenyészanyag bevásárlási forrása nemcsak egész Észak-, de Dél-Amerikának is. E nő — Rogers Margit a neve — ma a 40 év körül jár, de még mindig oly fiatalos kinézésű és oly szép, hogy a festő esetjére való. Irodalmi és művészi képzettsége is legelsőrendű; a festészet, zongorázás és a finom kézimunkák kedvencz bázisfoglalkozásai közé tartoznak, szalonjában 30—40 darab saját festette remek kép díszíti a falakat, zongorajátéka művészi tökéletességű, himzés és szőnyeg-munkái, a mikkel tele van a háza, szépségben és értékben vetekednek a perza és keletindiai ebbeli remekkel. Művészielen rendezett dolgozó szobájában egy érem van asztalán, mit a latin nyelv s az angol irodalomban való kiváló jártasságáért és tudásáért kapott az oaklandi nőszemináriumban. Az ifjabbik nővére teljesen a nénye nyomdokain halad. Mindkét leány kitűnő lovas, de nagy ellensége a női nyeregnek; mindenkor csak nehéz férfinyergeket használtak s lovagló kosztümjeiket is maguk tervezik és varrják s testükön a sajátosan megkomponált kétrétű kabát szebben fest, mint a közönségesen használt lovagló öltöny. E merész női farmernek élete természetesen gazdag oly élményekben, a mik más nőkre nézve teljesen ismeretlenek és idegenek. Már több ízben mentettek meg embereket a legnagyobb veszedelemből. Különösen az ifjabbik nővér tünik ki rendkívüli bátorságával és rettenthetetlenségével; így egy ízben hevesége arra ösztönözte, hogy egyik szomszédjának egy makacs és rossz természetű lovát, a mely már sok galibát és szerencsétlenséget okozott, megszelidítse és belovagolja. Az érdekes vállalkozást és a nő bátorságát fényes eredmény jutalmazta; pár hét alatt a makacs lóból kezes és biztos hátsaló lett. Miss Rogers egyébként azt állítja, hogy ha csak néhány, bozzá hasonló bátorságu és elszánt amerikai nő, a nevettségességet, a mi még mindig hozzájuk tapad az emancipált nőkhöz, személyes elszántság és méltóság által leküzdni akarná, úgy hamarosan az egész női nemet sok időre előítéletektől és bilincsektől szabadíthatnák meg.

Egy igen nagy kiterjedésű farm. Riversidben, szintén egészen egy nő által kezeltetik. A kaliforniai legtekintélyesebb gabonakereskedések néhányán szintén női vezetés alatt áll. A mesés szépségű Pomona-völgy óriás kiterjedésű narancs-ültetvényeinek legnagyobb része egy már az 50-ik éve körül járó aggleány birtokában van, a kinek körültekintése, erélye és ügyossége általános bámulat tárgyát képezi. Az aktorai halászbárkák és a kapcsolatos halkonzervgyár egy fiatal hölgy tulajdonát képezik, a ki a legkomolyabban foglalkozik üzletének vezetésével — s emellett még van ideje arra is, hogy nagy

kiterjedésű farmján a gazdálkodást is irányítsa és ellenőrizze.

A Mahoney-völgyben, Shamokin közelében, 7 elárvult nővér, egy bevándorolt német család leányai, kiterjedt szénkereskedést üznek. Az egész partvidék közszentelpeinek és bányaműveinek vezetésével és kiaknázásával az öt fiatalabb nővér foglalatokodik, míg a legidősebb a kereskedelmi részt, a második pedig a bányatelep gépi és technikai üzemét vezeti. A nővérek természetesen horribilis vagyont kerestek és gyűjtöttek össze, a mi meg nyakukra zudította a szerencsevadász kőrök egész armádiáját. Ám a leányok többre becsülvén a függetlenséget, mindez ideig még egyik sem vette magára a boldog házasság bilincseit.

Az agrikultur feminizmusban — Európában — Anglia követte leghamarabb a tengerentúli testvérország és népe példáját. Különösen a kertészet kultusza talál az angol nők és leányok részéről élénk pártfogásra és kedvelőkre. Egy e célra már évek előtt felállított szakiskola, rögtön a megnyitáskor, a legműveltebb körökből telt meg tanítványokkal. A végzett növendékek pedig óriás keresletnek örvendhettek, mert minden tektória nélkül a legnagyobb felelősséggel járó és nagy tudást is igénylő állásokat ajánlották föl nekik, így a londoni, edinburghi stb. botanikus kertekben az assistensi állásokat. Figyelemreméltó, mint majdnem egyedüli a maga nemében, azon körülmény, hogy az iskolázott műkerítésznők Angliában nagyon keresettek és e téren a kereslet még mindig nagyon túlhaladja az ajánlkozók számát, a mi semmi más női keresetforrásról nem mondható.

Az ilyen példák mindig csak oktató és buzdító hatással lehetnek a reális jelenre. És újabb időben már a nők és a leányok ész- és szakszerű kiképzésére fokozottabb figyelmet is kezdenek fordítani világszerte. Németországban, az egyesületek klasszikus hazájában, például van már többegyesület, a mely kizárólag a nőknek — szakszerű oktatást nyújt a gyümölcsészetből és a konyhakertészetből. Magyarországon az állam vette a kezébe a kezdeményezést és a tejgazdaságból és baromfitenyésztésből szervezett és tart fenn a nők részére iskolákat és tanfolyamokat.

Olyan lépés ez előre és egészséges irányban, mely a fejlődés törvénye szerint másokat is kell, hogy maga után vonjon. A nők részvétele az emberiség művelődési munkájában oly cél, a minnek elérésére minden művelt népnek vállvetve kell törekedni!

KÉPEINKHEZ.

Egri képek.

Eger, a vitészségéről híres Dobó család ősi fészke és harci diadalainak színhelye, egyike hazánk legrégebb és történelmileg is nevezetes városainak. Püspökségét még Szent István király alapította a úgy ő, mint a későbbi Árpád-házbeli királyaink újból és újból nagyobb birtokok adományozásával gazdagították a püspökség és a káptalan vagyonát.

Eger város novéhez és ősi híréhez a szenvedések és zaklatások egész sora fűződik. IV. Béla király idejében a tatárok teljesen elpusztították s a király hazajövetele után alig hogy felépült, előbb 1442-ben a busszítók, majd ezután 1514-ben a parasztlázadás alkalmával Dózsa György egyik vezére tette tönkre. A XVI-ik századbeli török csatározások alkalmával azonban már annyira meg

volt erőszíve, hogy 1552-ben Ali budai pasa és Achmed temesvári vezér közel százezer főnyi serege több mint egy hónapig tartó ostrom után se bírta bevenni. Végzetét azonban még se kerülhette el III. Mohamed ugyanis 1596-ban elfoglalta Eger várát s ettől kezdve majdnem egy századon át török uralom alatt állott, amelynek nyomai még ma is láthatók a városban.

A török uralom után való fokozatos fejlődés mellett újból szépen kiépült a város. Különösen a múlt század elején, mikor gróf Eszterházy Károly a gazdag könyvtárral és csillagdával felszerelt lyceumot építtette. Nagyban emeli a város nevezetességét ezenfelül a Pyrker László által 1837-ben épített székesegyház, a megyeháza és két természetes melegfürdője, mely utóbbiak már a törökök idejében használatban voltak.

A bajdani vár belyén ma kálvária áll, benne Dobó István, az egeri bős vörösmárványból faagott emlékkévével.

A képek, melyeket a jelen számunkban olvasóinknak bemutatunk, Eger nevezetesebb épületeiről való felvételek.

HIREK.

Olvasóinkhoz. Lapunk folyó évi 26-ik számának vezetőhelyén dr. Kármán Elemér erzsébetfalvai kir. járásbíró jeles tollából „Mit kell tudni egy csendőrnek a bűnvádi perrendtartásból” czim alatt egy cikksorozatot vezetünk be, melyre tisztelt olvasóink figyelmét itt is felhívjuk.

Családi pótlék. Az állami, vármegyei és államvasuti alkalmazottak családi pótlékáról és egyes egyéb intézkedésekről szóló 1912. évi XXXV. t.-cz. július 7-én Bad-Ischlben szentesítést nyert. E törvény 2. §-ának rendelkezései alapján, a többek között a m. kir. csendőrség legénységének tagjai, valamint a rangosztályba nem soroló bavidijasai is 1912. január 1-étől kezdődően, előleges negyedévi részletekben folyóvá teendő és pedig az egy gyermekkel bírók évi 100, két gyermekkel bírók évi 200 és a három vagy több gyermekkel bírók évi 300 koronából álló családi pótlékban fognak részesítettetni mindaddig, míg az igény megállapításának alapját képező gyermekek számában, azoknak 16 éves korukig apadás nem áll be, vagy 16 évesek el nem mullanak. 16 évet meghaladt gyermek után családi pótlék csak az esetben folyósíttatik, ha a szülő a családi pótlék minden egyes negyedévi részletének felvétele előtt igazolja, hogy gyermeke tanulmányait kiváló eredménnyel folytatja. A családi pótlék csak a tényleges állományú egyéneket illeti meg s úgy az állami, mint a törvényhatósági és községi adó alól mentesítve van, azonban sem az állandó, sem pedig az egyszerű mindenkorra szóló ellátások (végkielégítések) megállapításánál figyelembe nem vétetik.

Megtámadott járőr. Földi Imre csendőr és Szabó Mihály karhatalmi szolátra vezényelt huszárból állott fegyverszolgálati járőrnek, július 6-án, este nyolcz órakor, Fegyverszolgálat határában, a testi sértéssel és életveszélyes fenyegetéssel gyanúsított Dávid Bálint és Tóth Sándor a községhezához való kísérésük közben ellenszegültek, a járőrt kapával és heccel megtámadták. A támadók közül Földi csendőr karddal Tóth Sándort fején súlyosan, de nem életveszélyesen, Dávid Bálintot pedig a bátán megsebesítette, utóbbi Szabó huszár is karddal szintén fejbévéta. A két sebesült egyén ápolás végett a fehér yarmati kórházba szállíttatott.

KÜLÖNFÉLÉK

Az emberbőr ipari feldolgozása. Erről a témáról a következőket írja a „Természettudományi Közöny.” Az ember bőre felszínes megtekintésre a test legnagyobb részén nagyon vékonynak s ezért ipari feldolgozásra teljesen alkalmatlannak látszik. De már a bőrön ejtett első metszés megtanít, hogy a bőr korántsem oly vékony, mint a milyennek hajlékonysága és sima felszíne alapján gondoljuk. Az ember bőre a test felszínén nem mindenütt egyforma vastag. Így a törzsön vékonyabb a batoron, mint a hasoldalon, míg a végtagokon annak az oldalnak a bőre vékonyabb, a mely felé azt behajlítjuk. Általában a férfi bőre vastagabb, mint a nőé. Nem tekintve némely különösen vékony, vagy vastag helyeket, (dohbártya, szemhéjak, talp, tenyér); a bőr vastagságát, a bőr alatti szöveteket nem számítva, 4—4 mm. vastagnak mondhatjuk. E számadat szerint az emberbőr ipari feldolgozásra igen is alkalmas és hogy azt már iparilag fel is dolgozták, arra a multban példát is találhatunk. Egy a középkorból ránk maradt emberbőrbe kötött foliáns nem páratlan ritkaság a régiségbuvár és történész előtt. Alkalmam volt Ballagi Aladár egyetemi tanár könyvtárában egy ily könyvet megezelelni, melyről Török Aurél egyetemi tanár állapította meg, hogy a bónaljból vett emberbőrbe van kötve. Bár a könyv 1554-ből való, a kötés tökéletesen ép, sőt ebben a tekintetben teljesen megegyezik a többi ugyanilyen korbeli tehénbőrkötésekkel. Különben színe is hasonlít az utóbbiakéhoz. Természetesen az emberbőr ily feldolgozását nem űzötték iparilag, inkább csak egy-egy könyvbarát főur ötlete lehetett a török-magyar harcok alatt egy-egy könyvének kötésére a bőven termőemberi vagyont felhasználni. Egy másik még érdekesebb példát találunk Hyrtl anatómiájában. Hyrtl a következőket jegyzi meg: A francia forradalom alatt a meudoni börgyár, hogy olcsó bőrt állíthasson elő, feldolgozta a kivégzettek bőrét. A férfi bőre jobbnak bizonyult a zergebőrnél, a nő bőrét azonban csak kevésbé tartós bőrmunkák készítésére lehetett felhasználni.

Peking átalakulása. A nagy átalakulás hatása meglátszik már Peking városán is, a mely Khinának egyik legérdekesebb és legnevezetesebb városa. Valamikor az éjszakai részen kereskedelmi középpont volt, de birodalmi fővárossá csak 1411-ben lett, a mikor a Ming-dinasztia harmadik császára, Yung-bu székhelyét ismét visszahelyezte Nankingből Pekingbe. A fővárost csak 1427-ben kerítették be fallal.

Az úgynevezett kbinaivárosrész, a melyet a tatár városrésztől való megkülönböztetés miatt neveznek így, csak 1524-ben alakult s negyven évig állott fal nélkül. Így a maga egészében csak körülbelül négy század óta van meg a mostani birodalmi főváros. Két teljesen külön részre oszlik, a melyekhez újabban járult egy harmadik, az úgynevezett tilos város, a császár és császári család városrésze, a melyet szintén körülfalaztak. Peking természetesen jóformán semmiben sem hasonlított más európai világvárosához. A khinai ember ugyanis egyáltalán nem folytat olyan utcza életet, mint például a párisi, hanem inkább bebuzódik a házába, mint más keleti ember. Most már azonban sok minden megváltozott. A modern kultúra bódítását mutatják a főutcán az egyes új középületek. Több utcán makadam van, már berendezték a vízvezetékét, elektromos ívlámpákat állítottak. Nagyon szép a külügyi hivatal, a minisztérium és legfelsőbb bíróság palotája korszerű európai

berendezésével. Most több régi középület helyére új körül modern stilsban. A régi, különös kínai utcák eredeti képe is eltűnik így lassankint. A kínai népnek ehhez még hozzá kell szokni. Ma már a vagyonos kínai emberek európai batáron járnak a régi kétkerekű kínai kocsik helyett, sőt akad már automobil is elég. Kezd lassan eltűnni a czopf is. A hivatalnoki kar tagjai már nem viselik, legalább nem nyíltan, hanem eldögök. A hi most egy, a parlamenti tanácskozást megelőző politikai gyűlésre elmegy, ott száz előkelő kínai közt legföljebb hármát láthat olyant, a kinek czopfa van. Peking társadalmi életén is meglátszik már a modernség hódítása. A kínai előkelő hölgyeket már ott lehet látni hangversenyeken és színházi előadásokon. A rendeletet, hogy a nőt otthon kell tartani a házi-tűshely mellett, a kínai felsőbb tízezer már semmibe sem veszi. Fogyatékossága azonban még Pekingnek, hogy nagyon kevés utcáin a fa és parkja, ligete nincs egyáltalán.

Különös házassági hirdetések. Egy különös ember nemrégiben ezt a különös hirdetést tette közzé: «Özvegyet keresek, a kinek férje hóhérbárd alatt, vagy akasztófán halt meg». A különös hirdetésre alkalmasint az adott okot, hogy a nősülni vágyó férfinak semmi kedve sem volt folyton-folyvást az első férj magasztalását ballgatni. E különös házassági hirdetésnek méltó párja az, a melyik a napokban egyik birminghameni újságban jelent meg: «Özvegy ember nyugalmas életű házasság céljából levelezni óhajt negyven év körüli hölgygyel, a kinek falába és némi hozománya van». Nem kizárt dolog, hogy a hirdetés mögött ama ravasz cselvetés rejtőzik, hogy a leendő hitespárt a muláb le-szrófolásával könnyűszerrel házifogságra kényszerítse.

A legmagasabb épület. A newyorki kereskedelmi negyedben, a Broadwayn most épül a Woolworth-palota, a melyik befejezése után a világ legnagyobb kereskedelmi épülete lesz. A 69 czeementoszlopon nyugvó palota összesen 250 millió tonna súlyával fog a fundamentumára ránehezedni. Az ajtók, ablakok és a felső világítás számára eddig 180.000 koronáért rendeltek üvegeket, de ez még nem fedezi a teljes szükségletet. A munkások egész ezrede dolgozik az épületen, a kik-

nek a bére naponta körülbelül 20.000 korona. Az épület 30.000 négyszögláb telken 18 millió koronába került, az alap és a pinczék kiásása 9 millió koronába. Az építési költség 36 millió korona, a mi a telek árával együtt 54 millió koronát tesz ki. Kétezer üzlet-irodahelyiség lesz a házban, a melyek, ha mind bérebe lesznek adva, összesen 10.000 főnyi személyzetet fogadhatnak be. A teljes bérjövédelmet 10 millió koronára becsülik. Az új árubáz magasabb lesz, mint az Eiffel-torony és így ez lesz a világ legmagasabb épülete.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálat al kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivétele oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldnek.

B. esendőr. Ismeretlen rangviszonynál a kölcsönös tisztelési kötelezettség áll fenn.

Gondolkodó. 1. Beszámít. 2. Nem.

H. F. 260. 1. Rendfokozattal. 2. Polgári rendes per.

333. Csak igényjogosultság esetén pályázhat.

68. Szabályok alapján nem.

000. 1. Csak az horgászhat, a kinek alkalma van hozzá. 2. Az eltávozási engedélyre vonatkozó rendelkezések a kerékpároókra is érvényesek.

P. J. esendőr. Hivatalból látandók el.

X. J. A szabadság 20-án éjjeli 12 órakor kezdődik és 27-én éjjeli 12 órakor jár le. 21-én kihallgatáson jelenti a bevonulást.

T. N. orsz. cz. őrmester. Ajánljuk, hogy tegyen e tárgyban hivatalos felterjesztést, a keresett egyének bolleto utáni nyomozás a kerületeknél hivatalosan fog akkor megindulni.

T. J. esendőr. Ha engedélyt kap rá — lehet.

R. J. esendőr. Nem számíttatik be.

Exlex. A védőkötélzettségbe beszámít, de a nyugdíjazásnál tekintetbe jövő szolgálati idő csak 1906 angusztus 1-től számít.

102. Még nem tudjuk.

48. Elelmezési járandóság i letékes.

Enesei őrs. Rendes érettségivel pályázhatik.

Árva zsandár. 1. Helyi szolgálatoknál. 2. Nem szerencsejárték.

L. esendőr. 1. Bizonytalan. 2. Szolgá ti ügy.

1912 július 11. Nem foglalható le.

1871. Üggyét adja elő a legközelebbi tisztii szemle alkalmával.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón főm és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia hízi hangszerteszőlője. Azert ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., mig **Reményi** legnagyobb képes árjegyzéket át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kirendő

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közőshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Közigazgatási döntvénytár.

Gépkocsival való sebes bajtás nem a Kbt. 120. §-ába, hanem az 1910. évi 57,000. B. M. sz. rendelet 44. és 80. §-aiba ütközik.

(Belügyminiszter 1910. évi 2353. sz. határozata.)

Ha valaki másnak a háza udvarán levő virágait és veteményét kitépi, az ez iránt indított ügy elbírálása nem a közigazgatási hatóság, hanem a kir. bíróság hatáskörébe tartozik.

(Hatásköri bíróság, 1911. évi 117. sz. határozata.)

A csendőrök ellen használt trágár kifejezésekben a becsületsértésnek tárgyi jelenségei bennfoglaltatnak és annak elbírálása a kir. járásbíróság hatáskörébe tartozik, amely abban az esetben is, ha a megtartott tárgyalás folytán a becsületsértés vétségének tényálladékát megállapíthatónak nem találja, szélesebb hatáskörénél fogva a különben a kisebb hatáskörű közigazgatási hatósághoz tartozó hatóság elleni kihágás tárgyában is köteles határozni.

(Hatásköri bíróság 1911. évi 67. számú határozata.)

Aki a kivándorláshoz szükséges pénz megszerzésében segítséget nyújt s a pénz továbbítására vállalkozik, az 1909. évi II. t.-cz. 41. §-ába ütköző kihágást követ el.

(Belügyminiszter 1911. évi 3214. sz. határozata.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Előléptettek:

1912 július 1-ével:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Kassa Géza őrsvezető cz. őrmester és

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Somogyi Ádám, Takó Sándor és Kilinczán János őrsvezető cz. őrmesterek, *őrmesterekké*; továbbá

Kerekes István, Hagymási Imre, Piszle Tivadar, Keresztesi József, Roszoly József, Csetnek József, Kocsis Imre, Száva Sándor és Németh János csendőr cz. őrmesterek, *őrsvezető cz. őrmesterekké*; végül

a nagyváradai altiszti iskola folyó évi tanfolyamának hallgatói szintén 1912. évi július hó 1-ével, a kerületknél ez évben fennállott altiszti tanfolyam hallgatói pedig, 1912. évi július 16-ával, *csendőr cz. őrmesterekké*.

Katonai szolgálati jel:

Az I. oszt. legénységi katonai szolgálati jellel ellátottak: a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában: Lukácsi András őrsvezető cz. őrmester, 1912 július 17-én és Tompek József járásőrmester, 1912 júl. 30-án. A II. oszt. legénységi katonai szolgálati jellel ellátottak: a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában: Bálint Mátyás csendőr cz. őrmester, 1912 jun. 25-én; a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában: Artner Sándor őrsvezető cz. őrmester, 1912 július 12-én és Hegedüs György II. őrsvezető cz. őrmester, 1912 július 15-én.

Járőrvezetői jelvényvel ellátottak:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Karácsony Péter, Horváth György, Meiszterics István, Iványi József, Markó Sándor, Takács László, Molnár Pál, Kovács Sándor III., Herbay Lukács, Farkas Mihály, Miklós Gergely, Móricz Sándor, Homola Ferencz, Varga Imre, Tóth Sándor IV., Horváth Pál, Pápai Mihály II., Foki István, Czvikli Lajos, Fendrik Károly, Lukács Imre, Kosztolánczi Imre, Kádár József, Neudl János, Horváth István IV., Kovács Gyula I., Szekeres Ferencz, Szalai István, Pintér János, Németh Ferencz III., Dávid János I., Makár Gábor, Németh Imre, Tóth Lajos III., Gallai József, Romeisz Mihály, Sostarecz János, Pülöp Károly, Kecskés Sándor, Gergály János, Gere István, Krosz György, Kovács József IV., Riklik Sándor, Nagy János II., Dezső Ferencz II., Madenszieder József, Cseh Antal, Stropka Boldizsár, Márkus József, Csitos János, Klement Károly, Horváth József IV., Molnár Károly, Mikics József, Kotánczi Hetesi János, Tóth György II., Gyalócai Bálint, Horváth Imre, Czeiner György, Varga József, Kránicz Bódog, Németh Mihály I., Fintics Samuel, Kovács János, Farkas János, Horváth György I., Aranyos Antal, Szigeti Gáspár, Chikán József, Hegedüs János, Vella József, Eöry Gábor, Mujzer Lukács, Mérsáros Sándor, Klieber János, Krommer Antal, Reiszner Tóbiás, Nagy Sándor I., Hódosi István, Tóth László, Kelemen Gábor, Stadler Ferencz, Dömötör József, Keller György, Varga Károly, Magyar István, Budai Péter, Jakli Károly, Varga József III., Pető Bálint, Hideg Lajos, Horváth József VI., Skrilecz János, Vajnacht Mihály, Hegedüs István, Kovács György, Csuti Mihály, Gubovits Sándor, Varga József II., Kiss János, Heiszter István, Böhm Antal, Horváth Pál V., Beke Pál, Juliász János, Sipőcz Ferencz, Nagy Antal, Kovács Pal I., Szabó János VI., Aranyos János, Németh István, Tuholy János, Péter József, Csóka János, Marton Ferencz, Prisznyák Boldizsár csendőrök.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talan nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

*Honvédelmi miniszter ur őnagyméltósága által 5242/912. sz. a.
rendszeresített újfajta sapkák, nemkülönb az összes felszerelési
cikkeket, nyári szürke és fehér czérnakestyűk raktárunkon a leg-
jutányosabb árban kaphatók.*